

de Fattiges Vedkommende kunde siges at være opfyldte, og jeg tror ikke, at dette Spørgsmaal vil kunne ventes at blive besvaret bekræftende af dem, der have haart med Fattigvæsenet at bestille. Det er Alt, hvad jeg udtalte derom, og jeg havde derfor ikke ventet, at det høitærede Medlem, rigtignok maasse mere i sin Løse end i sine Ord, havde villet nævne mig, som om jeg havde omtalt de Fattige med Haardhed. Det har jeg aldrig gjort, og det ligger langt fra min Tanke ligesom fra det høitærede Medlems, og det høitærede Medlem var da ogsaa saa god at tilføie, at jeg ikke skulde lade mig ramme af denne Udtalelse. Jeg vil dertil svare, at jeg heller ikke følte mig rammet; thi jeg tør trostigt henvise til en Bestyrelse af Fattigvæsenet, som nu har været i 30 Aar, og vil i alt Fald stole paa de Fattiges egen Dom om min Haardhed end paa det høitærede Medlems. Jeg tror, det er med fuld Fryd, at den af mig fremsatte Betragtning blev gjort gjældende overfor den hele Maade, hvorpaa man har søgt at begrunde Retten for den Fattige til at erholde Forsørgelse af den bestemte Kommune. Det, som egentlig var Hovedpunktet i det ærede Medlems Udtalelse, var jo at vise, at Mindretallets Forslag med Hensyn til Opholdskommunen egentlig blot var en Skuffelse, Noget, der var opstillet for et Syns Skyld, uagtet man egentlig mente, at det skulde være Fødestedet, det kom an paa, man gav de Paagjældende Sten for Brød. Det er beynnderligt, at den Betragtning slet ikke synes at kunne finde Indgang, som min ærede Ven i Udvalget nylig har gjort gjældende med vægtige Ord og med stor Stykke, at der er en stor Forskjel paa, om man indrømmer, at den Fattige skal forørges der, hvor han bliver trængende, naar han har været der et vist Antal Aar, eller om man siger, at naar han har havt Ophold paa et andet Sted for lang Tid siden, maasse for 20—30 Aar siden, skal et saadant Ophold komme i Betragtning fremfor Fødestedet. Det ærede Medlem (Madvig) glemte paa nogenformelst Maade at begrunde, hvilken Sikkerhed der er for, at den Fattige, der skal sendes tilbage fra det Sted, hvor han opholder sig, hellere vil eller bedre er tjent med at sendes tilbage til en Kommune, hvor han for mangfoldige Aar siden har opholdt sig, og som han maasse har forladt, fordi Opholdet der netop har været ham i høi Grad ubehageligt, fordi der knytter sig Forhold dertil, som give ham Afsty, derfor end med at sendes tilbage til Fødestedet. Det kommer naturligvis først og fremmest an paa, af hvilke Grunde han har forladt Opholdskommunen, det vil det høitærede Medlem vist indrømme. Har han forladt den tidligere Opholdskommune, fordi Opholdet der har været ham i høi Grad ubehageligt, fordi der er Forhold tilstede, som han ikke kan udholde at leve under, vilde det saa ikke være barbarisk at sende ham

tilbage til denne Opholdskommune, vil det saa ikke være ganske anderledes blidt at sende ham tilbage til Fødekommunen, hvor han maasse kan finde Hjælp og Understøttelse, hvor han maasse endnu har Venner fra Barndommen. Og nu den stakkels lille Bornholmer, som er rejst ud i sit 13de Aar fra Kjøbenhavn med et Skib og i 45 Aar har faret med dette, — jeg har en Mistanke om, at denne lille Bornholmer, som er bleven et vorent Menneske, som er bleven Matros og har faret med Skibe fra Kjøbenhavn i lang Tid, ikke havde Noget inod at komme tilbage til Bornholm. I Dyrigt vil han ikke efter nogenformelst af disse Regler have opnaaet Forsørgelsesret i Kjøbenhavn (Madvig: Jo!). Nei, fordi han foer med et Skib fra Kjøbenhavn, vandt han ikke Forsørgelsesret. Men selv om det var Tilfældet, gad jeg dog egentlig vide, naar vi søle den Matros paa Puffen, om Slaget i hans Hjerte ikke mere vil vende tilbage til hans kjære Fødested, Bornholm, end til at blive i Kjøbenhavn. Dette Tilfælde er meget tvivlsomt, og den høitærede Landstingsmand kan ligesaa lidt som jeg besvare det Spørgsmaal, om den Fattige, som skal sendes tilbage fra det Sted, hvor han opholder sig — det vil jo være Tilfældet efter alle de mange Forslag, der foreligger — vilde være bedst tjent med, eller helst paa at sendes tilbage til sin Fødekommune eller til den tidligere Opholdskommune. Derom ere vi jo heldigvis Alle enige, at hvis den Fattige helst paa at sendes tilbage til sin Fødekommune, vil det være haardt og ubilligt at sende ham til den i Eiden langt borliggende Opholds-kommune. Vi ville vel nok ved 3die Behandling faae Leilighed til igjen at stille en velstignet Mængde Forslag, og man kan da maasse komme ind paa den Betragtning, at den Kommune, hvor den Vedkommende har opholdt sig nogen Tid lige umiddelbart, førend han blev trængende til Forsørgelse, bør have et stort Fortrin med Hensyn til Overtagelsen af Forpligtelsen fremfor nogen af de andre. Men, naar man kommer bort fra selve Trængselkommunen og skal vælge mellem Opholds- og Fødekommunen, er det et stort Spørgsmaal, hvilken af de Kommuner man gjør bedst og rettest i overfor den Fattige at vælge. Nu kan det naturligvis rettes. Man kan jo sige, at naar Opholdet har været ubehageligt for ham og ligger 20 à 30 Aar tilbage i Eiden, skal han ikke sendes tilbage. Paa den Maade vil det Forslag, som af den ærede Landstingsmand anbefales, naturligvis blive bedre. Endelig er der en Betragtning, som jeg dog føler mig kaldet til endnu at gjentage. Det er med Hensyn til Jordrøvelsen fra Kommunen, hvilken jeg, som jeg igaar udtalte, ikke lægger stor Vægt paa; thi selv om ethvert af de enkelte Medlemmer fra deres Erfaringskreds kender et eller to Tilfælde, hvor en Mand er bleven fordreven, vil dette finde mere og mere bort, efterhaanden som Fattigbestyrelsen bliver bedre, hu-